

Лари Нивън

Реликт на Империята

Когато корабът се появи, доктор Ричард Айшгъл-Ман прърхаше над растенията с летиращия си пояс като пеперуда. Застана неподвижно над едно от тях и със собственически интерес заразглежда необикновеното петно в жълтеникавите му листа. Това скоро ще узрее.

Този любител натуралист беше висок и слаб като тояга; аристократичната му глава бе украсена с четчица ниско остригана коса с меден оттенък и брада с неправилна форма. Над дясното му ухо минаваше светла линия и от всяка страна на брадичката му също светлееше бяло петно, а от едното излизаше намазан с восък кичур. Когато обръщаше глава, под светлината на двойното слънце петната непрекъснато меняха оттенъците си.

Ман взе проба от сивкавото петно, опакова я и полетя по-нататък...

Корабът се стрелна като метеорит, пресичайки със синкавобяла линия мътната червеникава светлина на Голямата Мира. Високо над главата на Ман спря и започна да описва кръгове и да блуждае като пияница, след това се спусна на равнината близо до неговия „Изследовател“. Докторът проследи кацането, прекъсна дейността си на пчеличка и тръгна да поздрави новодошлите. Той беше поразен от съвпадението. Доколкото му бе известно, неговият кораб бе първият приземил се на тази планета. Нямахше да е лошо да се сдобие с компания... но кому е потрябвало нещо тук?

Докато летеше, Малката Мира успя да залезе. Далечният край на морето избухна в бяла светлина – и бялосиньото джудже изчезна. Сениките рязко измениха формата си и светът се оцвети в червено. Ман свали розовите си защитни очила. Голямата Мира беше още високо, на шестдесет градуса над хоризонта, и до втория залез оставаха два часа.

Пришелецът беше огромен – дебел тъпомуцунест цилиндър, двадесет пъти по-голям от „Изследовател“. Изглеждаше стар – не че беше повреден или износен, а просто неопределено стар. Все още носът му беше плътно затворен, от него не се разпростираше жилищен купол, ако изобщо имаше такъв. Наоколо нищо не помръдваше – вероятно го очакваха да ги поздрави с добре дошли и тогава да излязат.

Ман се спусна към пришелеца.

Станерът го улучи, когато беше на няколко десетки метра от земята. Без болка и без звук всичките му мускули се превърнаха в отпуснато желе. В пълно съзнание и свършено безпомощен той продължаваше да пикира към земята.

От необикновено големия люк насреща му излетяха три фигури. Те го подхванаха, за да не се удари в земята. Като весело си подхвърляха

фрази на непознат на Ман език, го завлякоха до равнината.

Зад бюрото седеше човек с капитанска фуражка и любезна усмивка.

– Запасите ни от веринол са ограничени – каза той на търговски език. – Ако ми се наложи да го използвам, ще го направя, но бих предпочел да го запазя. Може би сте чували, че има неприятни странични ефекти.

– Много добре ви разбрах – отвърна Ман. – Ще го използвате в мига, когато ви се стори, че сте ме хванали в лъжа. – Тъй като досега не му бяха инжектирали това вещество, докторът реши, че блъфират. Този човек няма веринол, ако изобщо на света съществува нещо такова.

Въпреки това положението му беше дяволски трудно. В този закърпен дъвен кораб пътуват най-малко дузина, докато самият Ман сериозно се съмняваше дали ще успее дори да се повдигне. Действието на оръжието не беше съвсем преминало.

Поробителят му одобрително кимна. Той беше масивен и квадратен – почти карикатура на човек от планета със силна гравитация. Мускулите му бяха едри и гладки, също като на слон. Ясно като бял ден – джинксианец. Заради размерите му и без това мъничкият кабинет изглеждаше едва ли не колкото ковчег. Надали се нуждаеше от капитанската фуражка, за да накара екипажа да изпълнява командите му. Като го гледаш, беше способен да пробие с ритник обшивката на кораба или да се справи с въоръжен кзин.

– Съобразителен сте – одобри капитанът. – Това е добре. Ще ви давам въпроси за вас и за тази планета, а вие ще ми давате правдиви и пълни отговори. Ако някой от въпросите ми ви се стори твърде нескромни, кажете ми, но помнете, че ако отговорите ви не ме задоволят, ще използвам веринол. На колко сте години?

– На сто петдесет и четири.

– Изглеждате много по-стар.

– Двайсетина години бях лишен от укрепващи средства.

– Не ви е провървяло. От коя планета сте?

– От Чуждостран.

– Така си и помислих от вида ви. Име?

– Доктор Ричард Богат Айшъл-Ман.

– Значи Богат Ай? Наистина ли сте богат?

Джинксианците пей дават да си правят каламбури.

– Не, но ще забогатя, когато се прочуя и напиша книга за Робовладелската империя.

– Тъй да бъде. Женен ли сте?

– Няколко пъти, но понастоящем не.

– Чуйте, Богат Ай, не мога да ви съобщя истинското си име, наричайте ме капитан Кид. Каква е тази брада на лицето ви?

– Никога ли не сте виждали асиметрична брада?

– Не, хвала на Прашните демони! Май сте избръснали цялата си коса надолу от пътя и всичко, което е расло по лицето ви отляво на това, дето е като жалка еспаньолка. Така ли е?

– Точно така.

– Е, вероятно сте го направили с някаква цел.

– Не ми се подигравайте, капитан Кид.

– Стана ми ясно. Те са на мода в Чудностран, нали?

Доктор Ман непроизволно заприказва по-малко уклончиво.

– Само сред онези, които искат да похарчат време и сили, за да я поддържат. – Със същото несъзнателно задоволство засука намазания с восък кичур вдясно от брадата си. Това беше единственият прав кичур на лицето му, и то на едно от светлите петна – останалата част от късо подстриганата му брада се къдреше. Ман се гордееше с брадата си.

– Както ми изглежда, не си струва труда – изтъкна джинксианецът.

– Според мен това доказва, че вие сте от класата на безделниците. Какво правите на Мира от Кит-Г?

– Проучвам един въпрос относно Робовладелската империя.

– Значи сте геолог?

– Не, ксенобиолог.

– Не разбирам.

– Какво знаете за Робовладелците?

– Не много. Живеели са навсякъде из тази част на Галактиката. В един прекрасен ден поробените раси решили, че им стига толкова, и започнала война. Когато тя завършила, нямало нито един оцелял.

– Знаете твърде малко. Един и половина милиарда години, капитане, са много дълго време. Робовладелците са оставили само два вида доказателства за съществуването си. Първо, стазис-боксовете и тяхното съдържание – главно оръжие, но и тук-таме записки. И, второ, растенията и животните, селектирани за нуждите на Робовладелците от техните роби тнуктипи, които са владеели бионженерията.

– Това го знам! У нас на Джинкс от двете страни на океана има развейпраховци.

– Развейпраховците са животни за храна, те са специален случай, не са способни да мутират – хромозомите им са дебели колкото пръста ви и са твърде големи, за да им подейства радиацията. А всички останали

произведения на тнуктипските инженери толкова са мутирали, че е почти невъзможно да ги познаеш. Почти. Защото през последните дванадесет години аз търся и откривам оцелели видове.

– Май не е твърде приятен начин да си прекарваш живота, Богат Ай. На тази планета има ли животни на Робовладелците?

– Животни няма, има растения. Бяхте ли вече отвън?

– Още не.

– Тогава елате да ви покажа.

Корабът беше огромен. Изглежда нямаше жилищен купол, така че цялата система за поддържане на живота вероятно се намиреше в металните му стени. Ман вървеше пред джинксианеца по дългия небоядисан коридор към люка. Изчакаха налягането вътре да спадне и слязоха с ескалатора на земята. Все още не се опитваше да избяга, макар че вече съвсем се беше оправил. Джинксианецът се държеше любезно, но беше нащрек, с ръка на лазерния излъчвател на колана му. През цялото време наоколо имаше хора; бяха му взели летящия пояс. Ричард Ман не беше Дон Кихот.

Светът наоколо беше червен, много червен. Те стояха на прашната равнина, из която тук-там стърчаха странни храсти с жълти листа. Вятърът гонеше къмба, подобни на тръна ветрогон, които при вглеждане се оказваха върховете на същите тези храсти. Не се виждаха никакви други форми на живот. Голямата Мира залязваше зад хоризонта като мътен огнен полукръгъл облак, вече толкова потъмнял, че можеше да гледаш в него, без да присвиваш очи. На фона на кървавия диск на червения гигант се извисяваха острите силуети на три стройни, невероятно високи пилона, свръхестествено прави и правилни, с ярки петна от жълта растителност около основите. Членовете на екипажа на джинксианеца ходеха, тичаха или летяха наоколо – някои играеха някакъв импровизиран вариант на бейзбола, други работеха, а трети просто се радваха на живота. Други джинксианци нямаше, както и никого, който да напомня по строеж на произхождащия от „лека“ планета Ман. Докторът забеляза, че бяха отрязали няколко храста, използвайки тънките остриета на универсалните ножове.

– Това са – каза Ман.

– Храстите?

– Да. Някога са били тнуктипски фазови дървета. Не знаем на какво са приличали първоначално, но древните записи казват, че Робовладелците престанали да ги използват няколко десетки години преди въстанието. Мога ли да ви попитам какво правят тези хора в моя кораб?

– Нищо няма да ви откраднат, Богат Ай. Изпратих ги да вземат някои детайли от двигателя и от системата за свързка.

Жилищният купол на „Изследовател“, излизащ от разтварящите се крила на носа на кораба, бе по-голям от него самия. Напълно изолиран от околната среда, непроницаем за всякакви съставки на атмосферата, направен от плат и поддържан от въздушно налягане в издуто състояние, той беше стандартен за всички предназначени за живеене модели на космическия транспорт. Сега вътре се мерзелееха човешки сенки, движещи се и проникващи между крилата вътре в кораба.

– Остава ми да се надявам, че няма да повредят взетото.

– Няма да го повредят. Имат инструкции.

– Вероятно вие не искате да извикам някого – предположи Ман.

Забеляза, че екипажът на капитан Кид имаше намерение да запали огън от фазовите храсти. Те приличаха на миниатюрни дървета, високи един и двадесет – един и осемдесет метра, прави и стройни. Яркожълтите им листа на върха се вплътняваха като главичката на глухарче. От ниските полегати планини на изток до западното море цялата алена равнина искреше от жълтите им точки. Хората отсичаха главичките и корените им, сетне довлечаха стъблата и ги трупаха конусообразно над купчина изсъхнали върхове, подобни на ветрогон.

– Не искаме да извикате полицията от Чудностран, ако се окаже наблизо, търсейки ни.

– Не понасям да си пъхам носа в чуждите работи, но...

– Не, не, имате право да бъдете любопитен. Ние сме пирати.

– Вие, разбира се, се шегувате. Ако сте намерили начин да направите пиратството доходоносно, капитан Кид, би трябвало да сте достатъчно умен, за да натрупате десет пъти повече пари на борсата.

– Защо?

Съдейки по тона и по доволната му усмивка, джинксианецът се качеше да го улови на въдицата. Отлично – това ще го отвлече от фазовите дървета. Ман отговори:

– Защото да се хване кораб в хиперпространството е НЕВЪЗМОЖНО. Можете да пресечете курса му само когато той навлезе в обитаема система. А пък в обитаемите системи има полиция.

– Аз познавам една обитаема система, където няма полиция.

– Дрън-дрън.

Те повече или по-малко машинално се приближаваха към люка на „Изследовател“. Джинксианецът се обърна и се загледа в просветващия сърп на Голямата Мира, който сега приличаше на силен горски пожар.

– Интересни са ми тези пилони.

– Е, ако щете, пазете за себе си малката си тайна. А пък на пилоните и аз се чудех, докато не ми се удаде да ги разгледам по-добре.

– Мисля, че ще ви заинтересуват. Според мен имат вид на нещо, явно създадено изкуствено.

– Но те са по-млади с един милиард години, за да бъдат дело на Робовладелците!

– Богат Ай, тези храсти единственото живо нещо на планетата ли са?

– Аз не съм видял нищо друго – излъга Ман.

– Тогава пилоните не са построени от местна раса. А аз никога не съм чувал за раса, която да владее космическите пътешествия и да издига такива огромни монументи.

– Аз също. Защо не ги разгледаме утре?

– Точно така ще направим. – Капитан Кид влезе през люка в „Изследовател“, нежно обгърнал с огромното си ръчище тънката талия на Ман и вмъквайки пленника си след себе си. Люкът се затвори и докторът се помъкна след джинксианеца под купола с впечатлението, че той не му вярва напълно.

ОТЛИЧНО.

Под купола беше тъмно. Ман се поколеба, преди да включи осветлението. Отвън последното крайче от Голямата Мира бързо намаляваше. Виждаше се и още нещо – пред натрупаната клада клекна един човек и по купа изсъхнали главички пробяга пламъче.

Ман включи осветлението и картината отвън изчезна.

– Да продължим разговора за пиратството.

– Ах, да – джинксианецът се намръщи и седна. – Пиратството е само крайният резултат. Всичко започна преди една година, когато намерих системата на кукловодите.

– Системата...

– Да, родната система на кукловодите.

Ричард Ман наостри уши. Тъй като бе от Чудностран, той беше любопитен като Алиса.

Кукловодите са високоразумни, тревоядни и стари като вид. Участието им в междувездните дела е започнало, когато човечеството се е намирало в бронзовия си век. И всички са много страхливи.

Само самите кукловоди не гледат на някой смел кукловод като на луд. Той наистина не е нормален и обикновено проявява вторични симптоми на нарушена психика: депресия, хомицидални наклонности и т.н.

Тези нещастни, осакатени души се познават отдалеч. Нито един нормален кукловод няма да преминава улица с оживено движение, няма да се съгласи да пътува другояче, освен с най-безопасния от всички достъпни начини за придвижване, и няма да оказва съпротива на крадец – дори на невъоръжен крадец. Никой нормален кукловод няма да отлети от родната си система безразлично накъде, без да вземе средството си за самоубийство, и няма да отиде в чужд свят без охрана, и то не от кукловоди.

Местонахождението на системата на кукловодите е една от най-грижливо пазените тайни. Другата са приспособленията им за безболезнено самоубийство. Не е възможно да е само някакъв трик със самовнушение. Каквото и да стане, те действат безотказно, кукловод не може да бъде измъчван, за да го принудят да издаде нещо за собствения си свят, макар че не понасят болка. Техният свят би трябвало да има близки до земния климат и температура – в разумни граници, но нищо друго не е известно за него... или поне не е било известно.

На Ман изведнъж му се поиска да не разпалват толкова бързо огъня. Той не знаеше кога ще се разгорят стеблата, а желаше да измъкне нещо повече за тази работа от капитана.

– Намерих я точно преди година – повтори джинксианецът. – По-добре да не ви казвам с какво се занимавах дотогава. Колкото по-малко знаете за мен, толкова по-добре. Но след като се измъкнах благополучно от тази система, насочих се направо към къщи. Трябваше ми малко време да размисля.

– И избрахте пиратството? А защо не шантажа?

– Мислих за това...

– Има си хас да не сте мислили! Имате ли представа колко биха платили кукловодите, за да се запази тайната им?

– Да. И точно това ме спря. Чуйте, Богат Ай, колко пари бихте поискали вие наведнъж?

– Цял милиард стара плюс гаранция, че няма да ме преследват.

– Чудесно. А сега да погледнем от гледна точка на кукловодите. За своя милиард те няма да получат пълна гаранция за безопасността си, тъй като си остава възможността да се разбърбите. Затова пък ако похарчат една десета от тази сума за оръжие, детективи, наемни убийци и тъй нататък, навеки ще ви запушат устата и едновременно ще очистят и всички, пред които сте могли да се разбърбите. Не успях да измисля никакъв начин да получа парите и да остана жив, имайки такава потенциална сила срещу себе си. Ето защо си наумих да стана пират. В работата въвлякох осем души, но единствено аз се досещах какви спънки ще

имаме. Посветих и останалите. Някои имаха приятели, на които можеха да се доверят, и така станахме четиринадесет. Купихме си кораб – твърде стар, и го обновихме. Може би сте забелязали, че това е древен спомогателен влекач „Земя-орбита“, но с нов хипердвигател?

– Не, но разбрах, че е стар.

– Сметнахме, че дори ако кукловодите го разпознаят, никога не ще проследят откъде е. На него се върнахме в тяхната система и зачакахме.

Извън купола затанцуваха огнени отблясъци. Стеблата можеха да се разгорят всяка секунда... Ман се опита да се отпусне.

– Скоро се появи един кораб. Изчакахме да отиде твърде дълбоко в гравитационното поле на системата, за да не може да скочи обратно в хиперпространството. След това му пресякохме пътя. Разбира се, веднага се предадох. Влязохме при тях в скафандри, за да не могат да ни опишат дори ако успеят да различат хората един от друг. Ще повярвате ли, че намерихме у тях шестстотин милиона стара в брой?

– Какво пък, печалбата не е лоша.

– Моят гламав екипаж не пожела да си тръгваме. Изчислихме, че на повечето кораби, идващи в системата на кукловодите, би трябвало да има пари. Те са стиснати, както ви е известно. Защото страхливостта включва желанието да се осигуриш. А почти всички техни мини и фабрики са разположени на други планети, където могат да намерят работна сила. Така че дочакахме и други два кораба – все още имахме място за парите. Кукловодите нямаше да посмеят да ни атакуват в собствената си система. – Капитан Кид издаде звук на пренебрежение. – Не виня хората си, до известна степен те бяха прави. Един-единствен кораб с термоядрен двигател може да причини цял куп беди, ако просто надвисне над града. Ето защо останахме. Междувременно кукловодите изпратиха официална жалба на Земята. А тя не търпи онези, които спъват междувездната търговия. Ние причинихме съществени загуби на кукловодите, такива неща могат да предизвикат катастрофа на борсата. Ето защо Земята им предложи услугите на всички полицейски сили в населената с хора част от Космоса. Не е съвсем честно, нали?

– Те са ви устроили хайка. Но не са могли да дойдат да ви приберат, нали? Кукловодите не биха съобщили на полицията как да намери системата им. Едва ли ще го направят, та тогава и след хиляда години ще съществува опасност някой потомък на хората да ги нападне.

Джинксианецът набра на пулта на кухненския автомат ледено дайкири.

– Наложих им се да чакат, докато си тръгнем. И досега не мога да

разбера как ни проследиха. Може би имат нещо, с което да проследяват гравитационните изкривявания вследствие на движението със свръхсветлинна скорост. Твърде вероятно е да са измислили тази играчка специално за нас. Както и да е, когато се отправихме към Джинкс, чухме да съобщават на полицията на Нашето достижение в кое място се намираме.

– Охо!

– Тогава се насочихме към най-близката двойна звезда. Това не беше моя идея, а на Херми Престън. Дойде му на ум, че бихме могли да се скрием в най-близкия облак прах в троянската точка. Каквото и да използваха кукловодите, едва ли щяха да ни открият в обикновеното пространство. – Капитан Кид на две жадни глътки пресуши напитката. Смачка чашата, проследи изчезването ѝ и набра друга. – Най-близката двойна звезда се оказа Мира от Кит-Г. Не очаквахме да открием в троянската точка планета, но тъй като тя се оказа там, решихме да се възползваме от нея.

– И ето че сте тук.

– Да.

– По-добре да бяхте избягали, щом сте намерили начин да скриете кораба.

– Първо трябва да разберем що за птица сте вие, Богат Ай. Утре ще потопим „Господарят на куклите“ в океана. Вече отделихме термоядрения двигател. Подемниците работят на батерии и ченгетата не могат да ги засекат.

– Отлично. Е, да речем, за милиард стара...

– Не, не, Богат Ай. Няма да ви кажа къде се намира планетата на кукловодите. Дори не мислете за това. Ще дойдете ли с нас до огъня?

Ман трепереше от напрежение. Защо фазовите дървета издържаха толкова дълго? Бързо прекарвайки през ума си различни варианти, той попита:

– Вашият кухненски автомат не е ли по-лош от моя?

– Май е по-лош. И какво от това?

– Позволете ми да поканя вашата група на вечеря, капитан Кид.

Капитанът с насмешка поклати глава.

– Няма да е лошо, Богат Ай, но аз не мога да се оправя в уредите на кухнята ви и по-добре да не ви изкушавам. Ами ако по невнимание сложите нещо...

БУМ!

Стената на жилищния купол се огъна навън и с пукане се върна

обратно. Капитан Кид изруга и се спусна към люка. Ман остана да седи неподвижно, надявайки се въпреки всяка логика джинксианецът да забрави за него.

БУМ! БУМ! Около огъня се извиха пламъци. Капитан Кид удари копчето и непрозрачната вътрешна врата се затвори след него. Ман скочи и побягна.

БУМ! Ударната вълна огъна тъпанчетата му. Куполът затрепера. Вероятно горящите цепеници летяха на всички страни. Шлюзът се отвори – беше празен. Къде ли е отишъл джинксианецът? Външната врата също не е прозрачна. Добре де, това действа и на двете страни.

БУМ!

Ман порови в шкафчето в шлюза, разхвърляйки детайлите на скафандра, за да намери летящия си пояс. Нямаше го. Сети се, че беше с него, когато го хванаха; взели са го.

Застена – от гърлото на културния чудностранец излезе мъчителен, странен звук. Трябва да си върне спасителния пояс.

БУМБУМБУМ. В далечината някой зави.

Ман навлече горната част на скафандъра. Той беше твърд, брониран и вакуумизиран, в гръбната му част беше монтирано подемно моторче. Изгуби още секунда, за да завинти шлема си, и натисна копчето. Безполезно е да търси оръжие – взели са му дори джобното ножче.

Джинксианецът би могъл да го чака отвън. Вероятно вече е разбрал истината.

Вратата се отвори... Лесно забеляза капитан Кид – безформена тичаща сянка и бесен боботещ глас: „Лягайте, тъпащи! Това е нападение!“ Не се е досетил. Би трябвало да знае, че полицията на Нашето достижение използва станери.

Ман включи моторчето в скафандъра на пълна мощност.

Подемната сила го удари подмишниците. Стандартните две g накараха кръвта му да отиде в краката, понасяйки го нагоре с ускорение, четири пъти по-голямо от гравитацията на Чудностран. Долу експлодира стволът на последното фазово дърво. Нещо го заклати назад-напред, сетне стана тъмно и тихо.

Той установи посоката така, че да се плъзга почти право напред. Под него се носеше тъмната земя. Ман летеше на североизток. Никой не го преследваше. Засега.

Хората на капитан Кид сигурно са убити, ранени или поне замаяни, след като огънят изригна право в лицата им. Джинксианецът вероятно ще се спусне да го преследва, но не можеше да го настигне. Общо взето,

всички подеменици си приличат, а Ман е по-лек от капитана.

Докторът летеше на североизток ниско над земята, защото знаеше, че единствените високи елементи от ландшафта, в които би могъл да се блъсне, са пилоните на запад. Когато престана да вижда светлините на кораба, зави на юг, като се задържа на предишната височина. Все още никой не го преследваше. Радваше се, че си взе шлема – очите му бяха защитени от вятъра.

Събуди се от синия изгрев. Небето беше тъмно-тъмносино, светлината наоколо бе слаба, подобно на лунната. Малката Мира висеше между два планински върха като болезнено ярка точка, колкото върха на топлийка; толкова ярка, че можеше да прогори дупчица в окото на човек. Ман развинти шлема и си сложи розовите очила. Стана още по-тъмно.

Подаде нос от жълтия мъх. Равнината и небето бяха чисти. Навярно пиратите са започнали да го търсят, но дотук едва ли са стигнали. Засега всичко е наред.

Далеч над равнината гореше огън. Фазово дърво без корени и цветове бързо се издигаше в черното небе, задържано в несигурно аеродинамично равновесие от израстъците в основата му. След него се точеше бяла ивица дим. Когато тя се откъсна, дървото стана невидимо... докато много по-нависоко внезапно не избухна бяло облаче, сякаш изстрел от зенитка. Сега семената ще се разпръснат из небето.

Ричард Ман се усмихна. Поразяващо е как фазовите дървета са се приспособили към загубата на стопаните си. Робовладелците са отглеждали обширни плантации от тези дървета, използвали са твърдите им сърцевини-ракети, облечени в жива кора, за да издигат корабите си там, където ядреният двигател би могъл да причини вреда. Но дърветата се възползвали от ракетите за размножаване, разпространявайки семената си по-далеч, отколкото което и да е растение.

Е, какво пък... Ман се зарови по-дълбоко в пухкавата жълта маса и заобмисля следващата си стъпка. Сега от гледна точка на човечеството той беше герой. Причини съществен ущърб на пиратския екипаж. Когато полицията кацне, ще може да очаква награда от кукловодите. Дали не би могъл да се прицели по-високо?

Разбира се, товарът на „Господарят на куклите“ беше голям улов. Но дори да успее да го завладее, което само по себе си изглеждаше невероятно, как да го напъха в кораба си? Как да избяга от полицията на Нашето достижение?

Не, Ман залагаше на нещо друго, не по-малко ценно и безкрайно

по-лесно за постигане.

Капитан Кид не беше разбрал, че за кукловодите шантажът не е аморален. Съществуват добре разработени правила, при които шантажът е напълно безопасен както за шантажиращия, така и за жертвата му. Ето две от тях – шантажистът трябва да се съгласи да изтрият част от паметта му и да предаде на жертвата всички улики. Ман беше готов на това, стига да успее да принуди капитан Кид да му каже как да намери системата на кукловодите.

Но как да го направи?

Да, той знае нещичко, което не е известно на джинксианеца.

Малката Мира бързо изгряваше по синята си дъга – дупчица в ада. Ман остана там, където беше – малко петънце в жълтата растителност под единия от пилоните, забелязани от капитан Кид вчера вечерта. Върхът му беше на половин миля височина. Изкуствено съоръжение с такива размери би се сторило прекомерно огромно за всекиго друго, освен за земянин. Ман не се чувстваше особено добре, като гледаше как са надвиснали над него. Имаха форма на правилен конус с основа стотина метра в диаметър. Повърхността при основата им беше сива и гладка на пипане, като полиран гранит.

Жълтата растителност се беше разпростряла около пилоната като гъст, неравен килим с диаметър половин миля и дебелина три метра. Около основата този слой се надигаше, образувайки дебела висока „яка“. Ако го разгледаш отблизо, той дори не бе образуван от отделни растения. Изглеждаше като нещо средно между мъх и вълна, боядисана в крещящ жълт цвят.

В него беше удобно да се скриеш. Не напълно, разбира се: датчикът за топлинно излъчване би го измъкнал, докато мигне. Миналата нощ Ман не беше помислил за това, а сега се разтревожи. Дали да не излезе и да се опита да стигне до морето?

На кораба сигурно има датчик за топлинно излъчване, но не е портативен. Защото портативният датчик е оръжие за нощен бой, а оръжието за война от известно време са поставени извън закона в човешката част на Космоса.

„Господарят на куклите“ обаче би могъл да спре някъде другаде, за да се запаси с подобни уреди. Например на Кзинти.

Глупости. За какво ще му е на капитан Кид оръжие за нощен бой? Та той не очаква кукловодите да влязат в сражение с него! Станерите са напълно хуманно оръжие, дори пиратите няма да посмеят да убият кукловод, а капитан Кид не е обикновен пират.

Много добре. Ами радарът? Трябва да се зарови по-дълбоко в този мъх-вълна. Визуално търсене? Същото. Радиото? Да запомни: нищо да не предава.

Да запомни? В шлема си имаше диктофон. Ман го изрови от мъхавълна под себе си и го използва.

Летящи фигури. Докторът известно време ги наблюдаваше, опитвайки се да разпознае джинксианеца. Те бяха четирима и капитанът не беше сред тях. Всички летяха на северозапад от него, в посока юг. Ман се зарови в мъха.

– Привет, Богат Ай.

Гласът бе тих, променен от ярост. Ман почувства, че по тялото му се разля леден студ, всеки негов мускул се сгърчи от страх пред смъртта. Гласът идваше иззад гърба му!

От шлема.

– Привет, Богат Ай. Досещаш ли се къде съм?

Ман не можеше да го изключи. Радиото в шлема беше така устроено, че да не се изключва – обикновена мярка за сигурност. Ако се намеше такъв глупак, който да плюе на безопасността, би могъл да си прикачи външен изключвател, но Ман никога не беше изпитвал необходимост да направи това.

– Аз съм на кораба ти и използвам връзката „кораб – скафандър“. Хубава шегичка ни изигра тази нощ. Дори не знаех какво представляват фазовите дървета, докато не прочетох в библиотеката ти.

Ще се наложи да го изгърпи. Колко жалко, че не може да му отговори!

– Ти уби четирима от моите хора, а още петима са в капсулите на медицинските автомати. Защо го направи, Богат Ай? Та ти би трябвало да знаеш, че нямаме намерение да те убиваме. Защо бе всичко това? Нашите ръце не са изцапани с кръв.

Лъжеш, мислено отговори Ман. По време на пазарни кризи винаги са умирали хора. А оцелелите носят на гърба си тежестта. Знаеш ли ти какво е да обеднееш внезапно и да не умееш да живееш в мизерия?

– Предполагам, че искаш нещо, Богат Ай. Отлично. И какво е то? Парите, които са в кораба ми? Това е смешно. Ти никога не можеш да влезеш вътре. Искаш да ни предадеш за възнаградението? Дрън-дрън. Нямах оръжие. Ако сега те намерим, ще те убием.

Четиримата, които го търсеха, бяха отлетели далеч на запад, лампите на главите им лееха ярка жълта светлина в синкавата омара. Сега не бяха опасни. Колко жалко, че те и приятелите им са въвлечени в

история, която ще завърши с кръвна мъст.

– Остава, естествено, планетата на кукловодите, новото Елдорадо. Но ти не знаеш къде е, нали така? Бих се учудил, ако поне с нещо съм намекнал за това. И никога няма да узнаеш дали съм ти казал истината, или...

Знае ли джинксианецът какво е да живееш в бедност? Ман вдигна рамене. Старите му спомени изплуваха рядко, но връщайки се, винаги му причиняваха болка.

Налагаше се да се учи да не купува луксозни вещи преди най-необходимото. Налагаше се и да гладува, докато се научи да ги отличава. Необходимото е храната и мястото за сън, и панталоните, и обувките. Луксът са тютюнът, ресторантите, скъпите ризи, навикът да изхвърля развалената храна, докато не се научи да готви, и да не ходи на работа, когато не му се иска. Съюзът е необходимост. Укрепващите средства – лукс.

Джинксианецът не знае всичко това. Имал е пари, за да си купи собствен кораб.

– Я ме попитай по-учтиво, Богат Ай: искаш ли да знаеш къде намерих системата на кукловодите?

Ман взе под наем „Изследовател“ с помощ от колежа. Това беше последната му стъпка от дългото му катерене нагоре. А преди...

Когато кризата избухна, той вече беше превалил половината от живота си. Дотогава укрепващите средства го поддържаха толкова млад, колкото и всички лентяи без възраст, представляващи кръга от негови приятели и познати. И внезапно той се превърна в един от гладуващите. Мнозина от партньорите му по разорение се отправиха с летящите си пояси направо във вечността. А Ричард Айшъл-Ман продаде пояса си, за да си купи последната доза укрепващо средство. Преди отново да може да си го позволи, челото му бе прорязано от бръчки, фактурата на кожата му се промени, намаля потенцията му, появиха се странни бели петна в косите му и болки в гърба. Всичко това продължаваше досега.

Но през цялото време той запази брадата си. С бялата линия и с белия кичур тя изглеждаше дори по-добре. Когато укрепващото средство върна цвета на косата му, той започна да избелва специално петната.

– Отговаряй, Богат Ай!

Я върви по дяволите!

Това беше пат. Капитан Кид не може да го убеди да отговори, а той никога няма да научи пиратската тайна. Ако Кид потопа кораба си в морето, Ман ще го покаже на полицията. Все ще бъде нещо.

За щастие Кид не може да излети с „Изследовател“. Иначе ще отведе и двата кораба от другата страна на планетата, оставяйки Ман на сухо.

Четиримата пирати бяха отишли далеч на юг. Очевидно капитан Кид заряза опитите си с радиото. В шлема си Ман имаше вода и хранителен сироп, значи няма да умре от глад.

Но къде е полицията, дяволите да я вземат? От другата страна на планетата ли?

Пат.

Голямата Мира изгря, сякаш „срамежливият флейтист Том“ подхвърли над планините своя обръч, подобен на червен дим. Местността изсветля, стана лавандулова, прорязана с дълги тъмносини сенки. А самите сенки се скъсиха и станаха неясни.

Доктор Ричард Ман изведнъж се обезпокои от моралната страна на положението си.

Като нападна пиратите, той изпълняваше гражданския си дълг. Те бяха опетнили постигнатата с толкова труд добра репутация на човечеството. Освен това Ман се защитаваеше.

Но какви бяха мотивите му? Две части от тях съставляваше страхът. Първо, страх, че капитан Кид ще реши да му запуши устата. Второ, страх от бедността. От известно време той го придружаваше навсякъде.

Да напише книга и да успее! Това изглеждаше добре на хартия. Сферата на човешката част от Космоса, тридесет светлинни години в диаметър, съдържаше почти петдесет милиарда читатели. Убедете един процент от тях да платят половин стар за копие от лентата и вашите четири процента авторски права ще представляват двадесет милиона стара. Но сега повечето книги се провалиха. Сега е необходимо да крещиш, за да привлечеш вниманието макар на десет милиарда читатели. А същевременно другите ще се мъчат да ви удавят.

Докато не се бе появил капитан Кид, това беше единствената надежда на Ричард Айшгъл-Ман за успех.

Всичките му действия бяха в рамките на закона. Капитан Кид не можеше да каже същото за себе си; но капитанът никога не беше убил.

Ман въздъхна. Нямахте избор. Главният му мотив беше чувството за чест и той продължаваше да бъде силен.

Докторът неспокойно се размърда в гнезденцето си от влажен мъх-вълна. Ставаше топло, а температурният контрол на скафандъра не работеше при наличието само на едната половина.

Какво е това?

„Господарят на куклите“ леко се движеше към него с подемните си механизми. Очевидно джинксианецът е решил да го потопа, преди да се появят представителите на закона.

...Или не?

Ман регулира внимателно подемното си моторче така, че стана почти безтегловен, а после предпазливо заобиколи пилона. Видя, че четиримата пирати са се насочили напреко на „Господарят на куклите“. Те ще го забележат, ако напусне пилона. Но пък ако остане, инфрачервените детектори...

Трябва да рискува.

Смачканата горна част на скафандъра се впи в подмишниците му, когато Ман се втурна към втория пилон. Спря във въздуха над мъха и се гмурна надолу, зарови се в него. Пиратите не се отклониха от пътя си.

Да видим сега какво ще стане.

Корабът забави ход и спря над пилона, току-що изоставен от Ман.

– Чуваш ли ме, Богат Ай?

Ман мрачно кимна на себе си. Определено работата е точно там.

– Би трябвало да опитам това по-рано. Тъй като никъде не се виждаш, ти или изобщо си напуснал околността, или се криеш в гъстите храсти около тези кули.

Дали трябваше да се мотае от пилон към пилон? Или може да прелети над тях?

Във всеки случай се налагаше да побърза. Бронята ограничаваше скоростта му.

– Надявам се, че си се възползвал от възможността да разгледаш тази кула. Тя е очарователна. С много гладка каменна повърхност навсякъде, освен в горната ѝ част. Безупречен конус, пак без да смятаме горната част. Чуваш ли ме? Краят на това нещо стърчи на два и половина метра върху тънка шия и образува яйцеобразна шишарка с диаметър четири метра. Шишарката не е толкова гладко полирана, както всичко друго. Има далечна прилика с филиза на аспарагус. Нали така би казал ти?

Ричард Айшъл-Ман кимна с глава, пробвайки на вкус тази мисъл.

Той отвинти шлема си, изскубна радиото от него и го пхна в джоба си. После с трескава бързина започна да къса с две ръце жълтия мъх-вълна, напълни шлема и го подпали със запалката си. Отначало растителността само пушеше, а Ман тихо ругаеше през зъби. Малко по-късно се изви слабичък син пламък без дим. Докторът сложи шлема в гнездото от мъх така, че да не се показва навън, и изсипа от него горящото му

съдържание.

– Аз бих нарекъл тази кула фалически символ. Какво ще кажеш, Богат Ай? Ако това са фалически символи, те са твърде стилизирани. Човекоподобни, но не човешки, може да се каже.

Пиратите стигнаха до кораба. Те увиснаха в небето близо до сребристия му корпус, готови да се нахвърлят върху Ман, когато инфрачервените детектори на „Господарят на куклите“ го откриват.

С пълна скорост докторът се хвърли на запад, толкова ниско, колкото имаше смелост. Пилонът ще го закрие за една минута или почти толкова, а после...

– Тези растения не са фазови дървета, Богат Ай. Изглеждат като някаква тукашна трева. Навярно й е необходимо нещо от камъка, от който се състоят тези съоръжения. Хм. Топли места няма. Все пак те няма там долу. Добре, да опитаме следващия пилон.

В секундите, когато Ман се престаши да се огледа, видя зад себе си „Господарят на куклите“, плъзгащ се към втория пилон – дето токущо го беше напуснал, със сива ивица в мъха около основата му. Четири точки – хората – свободно се движеха до кораба.

– Ку-ку – каза джинксианецът. – И сбогом, убице!

Ядрените двигатели на „Господарят на куклите“ заработиха. От него се изтръгна бялосин пламък и удари по склона на колоната и по мъха отдолу. Ман се обърна напред и се съсредоточи в полета си. Не усещаше нито възторг, нито жалост, само отвращение. Все пак джинксианецът се оказа глупак. Той не забеляза в Мира от Кит-Т никакъв живот освен фазовите дървета. Уповаваше се само на думата на Ман, че няма такъв. Нима не бе в състояние да си направи изводите, които бяха очевидни? Или мъхът-вълна го беше заблудил? Разбира се, той изглежда просто като жълт мъх, струпан около пилоните, сякаш имаше нужда от някакъв химически елемент в камъка.

Погледна назад – пиратският кораб все още изригваше бял пламък по колоната и растителността отдолу. От Ман би останала само пепел... Сигурно джинксианецът много силно желаше смъртта му. Е...

Внезапно целият пилон се раздвижи. Слегна се върху равнината с цвят на лавандула, превърнал се в полусфера от разноцветен огън, погълна съседните пилони и кораба на джинксианеца, а сетне започна да расте и да се разширява. Ман промени наклона на полета си и се издигна вертикално. Миг по-късно го настигна ударната вълна и той се запробръща във въздуха.

От мътния облак на взрива се издигнаха вертикално нагоре две

бели ленти пушек. Другите два пилона стартираха още зелени! Изглежда огънят бе стигнал до листата в основата им.

Ман ги проследи с поглед, извърнал глава назад и комично извит под бронята на скафандъра. Изразът върху лицето му беше странно съредоточен. В подобни минути той можеше да забрави себе си и своите дребни амбиции пред лицето на Вечността.

На върха на ивиците пушек едновременно се образуваха две топцици. Тръгна втората степен. Сега се издигаха много бързо.

– Богат Ай!

Ман бързо измъкна предавателя от джоба си.

– Нима си се изхитрил да оцелееш?

– Не. По-надолу от рамената си не чувствам нищо. Слушай, Богат Ай. Искаш ли да си разменим тайните? Какво стана?

– Големите кули са фазови дървета.

– А? – полувъпрос, полуагонизиращ вик.

– Фазовите дървета имат два стадия на жизнен цикъл. В единия са храсти, в другия – големи многостепенни форми. – Ман говореше бързо, страхувайки се да не изгуби слушателя си. – Тези форми се редуват. Фазовото дърво се приземява на планетата и израства като храст. После храстите стават много. Когато семето попадне на особено плодородна почва, то израства в многостепенна форма. Още ли си тук?

– Да.

– Живата част на голямата форма са коренът и фотосинтезиращите органи около основата, така че на ракетната част не ѝ се налага да носи толкова голяма тежест. Тя израства направо от живата част, но сама по себе си е мъртва, също както сърцевината на стар дъб, с изключение на семената на върха. Когато те узреят, ракетата се изстрелва. Обикновено достига скоростта на отделяне от системата, в която е израсла. Кид, не виждам кораба ти. Ще се наложи да изчакам, докато димът се разсее...

– Просто продължавай да говориш.

– Бих искал да ти помогна.

– Късно е. Продължавай да говориш.

– Проследих пътя на фазовите дървета през пространство, отдалечено на двадесет светлинни години. Бог знае откъде са тръгнали. С тях са покрити всички системи наоколо. Шушулките със семена прекарват в Космоса стотици хиляди години и когато достигнат планетна система, избухват. Ако намерят годен за заселване свят, едно семенце стига. Ако не – там, откъдето са долетели, има още много. Това се нарича безсмъртие, капитан Кид. Тези растения са стигнали по-далеч от човечеството и

са много по-стари. Един милиард и...

– Ман!

– Да.

– Двадесет и три запетайка шест, седемдесет запетайка едно, шест запетайка нула. Не знам как се нарича на звездните карти. Да повтора ли?

Ман забрави за фазовите дървета.

– По-добре повтори.

– Двадесет и три запетайка шест, седемдесет запетайка едно, шест запетайка нищо. Търси в тази зона, докато го намериш. Червен гигант-недораслек. Планетата е малка, плътна, без луна.

– Разбрах.

– Глупак си, ако се възползваш. Ще ти провърви толкова, колкото и на мен. Затова ти и казах.

– Ще опитам шантаж.

– Ще те убият. Другояче не мога да го кажа. Защо уби мен, Богат Ай?

– Не ми харесаха забележките ти за брадата ми. Никога не оскърбявай асиметричната брада на един чудностранец, капитан Кид.

– Повече няма да мога да го правя.

– Бих искал да ти помогна. – Ман се вгледа в движещия се димен облак. Сега образуваше черен стълб, осветен от двата края от светлината на двойното слънце. – Корабът ти още не се вижда.

– Сега ще го видиш.

Пиратът застана... и Ман видя кораба. Той успя да се обърне достатъчно бързо, за да запази очите си.

КРАЙ

© 1966 Лари Нивън

Larry Niven
A Relic of the Empire, 1966

Източник: <http://sfbg.us>

Публикация:

СОГЪН И ЧУК (ИМПЕРИИ И ФАНТАСТИКА). 1994. Изд. Неохрон, Пловдив. SF
Трилър, No.23.

Превод: Весела ПЕТРОВА; Красномир КРАЧУНОВ. Формат: 115×165. Страници:
192. Цена: 22.00 лв.

Съдържание: (въведение) – с.2;

Бавно като империите...; Урсула ЛЕ ГУИН – с.3-51;

Реликт на империята, Лари НИВЪН – с.52;

Мародерът, Пол АНДЕРСЪН – с.82;

Александрийска библиотека [обява] – с.127;

С огън и чук, Робърт СИЛВЪРБЪРГ – с.128;

[Реклами и обява] – с.190-192.

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/536>]